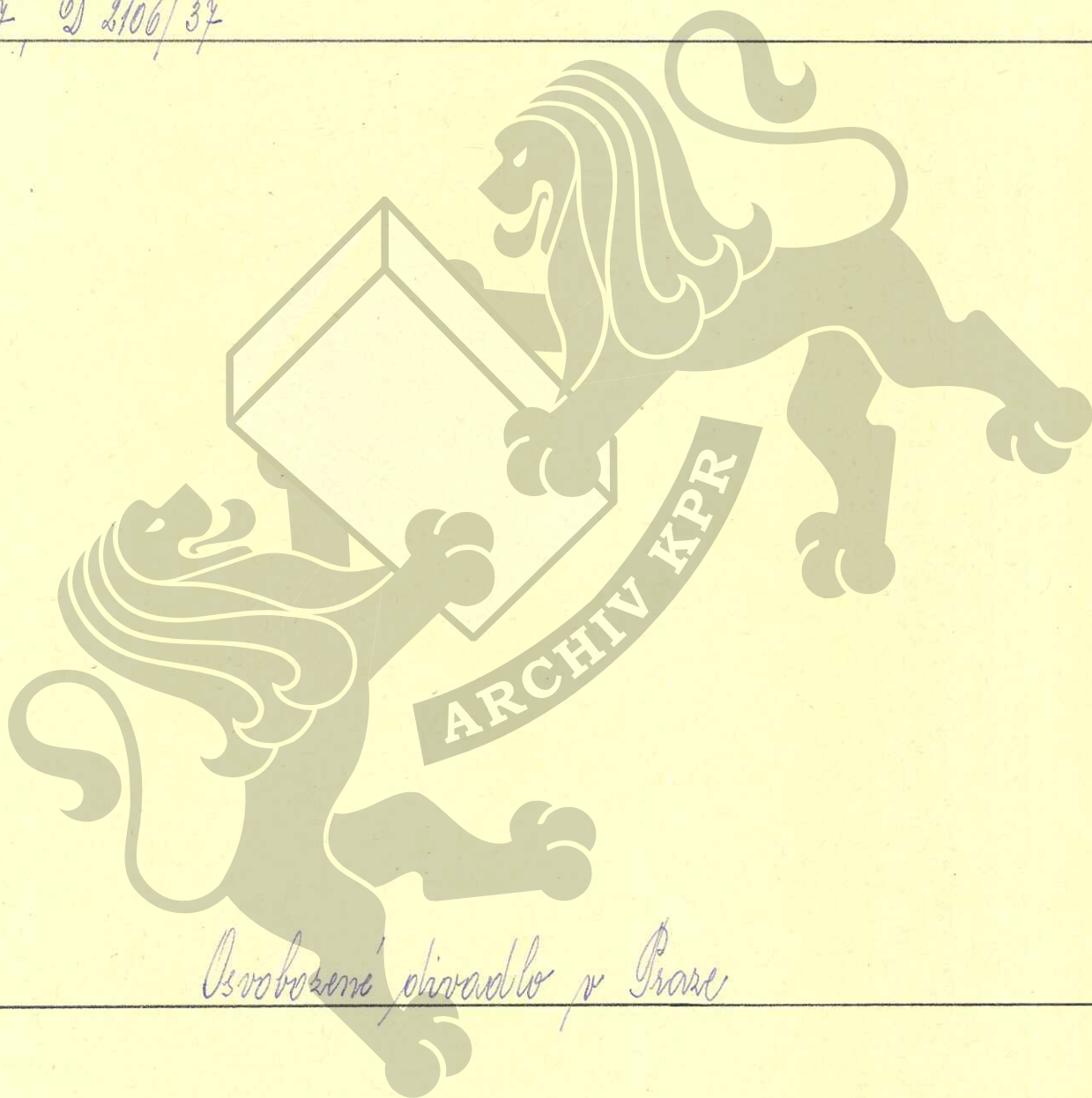

ARCHIV
KANCELÁŘE PRESIDENTA REPUBLIKY

D 4264/26, D 1729/27, D 2034/32, A 367/33, D 3289/33, D 152/34, D 2769/34,
A 276/37, D 2106/37

Osvobozené divadlo v Praze

sub sign.: D 13 173/38/A, inv. č. 1049/A

list. 138

KANCELÁŘ PRESIDENTA REPUBLIKY.

Čís. D 4264 192 6.

Spolu vyřízená čísla

./.

Lhůta	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>
Prodloužena	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>
Urgováno	<i>[Handwritten marks]</i>	<i>[Handwritten marks]</i>		

Datum 14. července 192 6 č. ./.
Došlo 23. července

Dřívější spisy :

./.

od Osvobozeného divadla v Praze-

Spisy záležitosti ne-
přímo se týkající :

Předmět: Osvobozené divadlo ; žádost
o podporu.

Pozdější spisy :

Před

Po manipulaci viz :

ministrský rada Dr. Říha po
návratu z dovolené.

Říha 17

ARCHIV ŘÍHA

Spisovna:

Došlo

Založeno 28. VII. *[Handwritten]*

Výpravna:

Došlo 26. VII. *[Handwritten]*

Napsáno 26. VII. 25.

Porovnáno 27. VII. *[Handwritten]*

Vypraveno 27. VII. *[Handwritten]*

[Handwritten signature] přílohami

KANCELAR PŘEDSĚDNY

Osvobozené divadlo, sekce S.M.K. Devětsilu,
„umělecké vedení Frejka-Heythum-Honzl, Praha - II.,
Jircháře 9, obchodní vedení Vorlová, Karlín, Královská
č.46, obrací se na pana presidenta s prosbou o podporu.
Sleduje nové a moderní cíle a jeho existence jest fi-
nančně ohrožena. Přiložen jest 8 sešit „Pásmo“ Revue
international Moderne, Edition Devětsil/ A. Černík/ Praha-
XII., Korunní 1870, knížku „Roztočené jeviště“ od J. Honzla,
3 fotografie, leták a složenku.

Věc: <opiš.>

Ministerstvu školství a národní

osvěty

v

P r a z e .

Připoj

č. D 4264/26 se
všemi přílohami.

Podepsaná kancelář zasílá při-
pojené podání s požádáním o sdělení

tamního stanoviska, resp. návrhu.

vyprošujeme si vrácení příloh.
V P r a z e , dne 24. července 1926.

Ku.

24/7.
SP

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
A NÁRODNÍ OSVĚTY.

V PRAZE dne 15. března 1927.

č. j. 88275/26-V.

Při odpovědi budíž toto číslo jednací uvedeno.
O každé věci pište samostatně.

Věc: Praha, Osvobozené divadlo,
podpora.

Odpověď k čís. D 4264 ze dne 24. července 1926

Přílohy 8

KANCELÁŘ
DOŠLO 22. BŘEZNA 1927
PRESIDENTA REPUBLIKY
PŘÍLOHY: 8

Kanceláři prezidenta republiky

PRAZE

Na učiněný dotaz dovcluje si ministerstvo školství a národní osvěty projeviti názor, že celý ráz Osvobozeného divadla se vynyká tomu, že obvykle je předmětem veřejné podpory, která je vždy jakýmsi projevem uznání a schválení uměleckých snah.

Po stránce věcné se připojuje ještě tento posudek: Osvobozené divadlo, dožadující se peněžité podpory, poukazuje na to, že při svých dosavadních podnicích dosáhlo finanční rovnováhy jen obětavostí členstva, že nedobýlo žádných výtěžků, že finanční obtíže divadelního provozování jsou ohromné. Ale ta tvrzení nemají váhy, pokud nejsou doložena řádnými účty a rozpočty; bylo by bývalo třeba, aby žadatelé podrobně vyúčtovali příjmy i výdaje dosavadních představení a aby podali rozpočet pro období, k němuž se chystají. Jednotlivá jejich představení měla jako časová kuriozita tolik platícího obecenstva, že při poměrné dra-

hotě místa hodně mnoho vynesla; o tom mělo tedy podání připojit nějaké doklady a průkazy, z nichž by vysvitlo, jak se s přijatými penězi hospodařilo a v čem ta naznačená obětavost členstva záležela.

V podání jsou jmenováni vůdčí osobnosti sdružení, Freyka, Heythum, Honzl, Teige, Horáková, Mayerová, Neumann, Šíma, ještě s třemi hudebníky a skladateli, ale jinak není docela nic pověděno o tom, na jakých základech a v jakém způsobu je sdružení ustaveno, s jakým kapitálem nebo s jakými členskými podíly vstoupilo do své činnosti, je-li kým financováno, ručí-li kdo za jeho schodky, co je určeno o užití čistých zisků. Jisto jest, že herci, které podání uvádí, nejsou pro podnik zajištěni, Neumann byl zatím angažován do Burianova divadla, Horáková do Národního divadla, Mayerová je hlavně tanečnicí jako Holzbachová a obě vystupují nyní jen příležitostně, takže o příštím provozování Osvobozeného divadla není jasné představy. Podnikatelé spoléhají na žáky konservatoře, těm však rád ústavu přímo zakazuje; aby po dobu svého posluchačství nevystupovali veřejně mimo školní představení, a ten zákaz je teď ještě zostřen. Mimo to ovšem není pravda, že tito žáci jsou síly prvořadé, jako Šíma a Teige nejsou prvořadými malíři, ale pravda je, že bylo vši čelnou naší kritikou shodně shledáno, že vystupování v Osvobozeném divadle žákům konservatoře jen škodí, místo aby jim prospívalo.

Pravé a skutečné hodnoty umělecké Osvobozené divadlo nemá. Aristofanovu komedii Ženy v Thermofořiích sehrálo tak, že vlastní její obsah devíti desetinami zanikl a že

ani jediná její postava jasně nevystoupila. Molierův Jiří Daudin změnil se v cirkusovou výstřední frašku, v níž mladí herci, většinou ochotníci, musili dávat větší pozor na žebříky, tyče a můstky, po kterých lezli, nežli na to, co mluvili a hráli; Moliere při tom pochodil špatně, jakoby to nebyl on. Jeden večer Osvobozeného divadla byl věnován také původní tvorbě Devěsilovců, vzbudil mnoho veselosti, měl úspěch, ale ne uměleckými a básnickými vlastnostmi, nýbrž dětinskou uvolněností a mladou smělostí. Poměrně nejlepší byly večery taneční, v nichž se ukázaly mladé nadané tanečnice, skutečně cvičené a uslechnutých snah, ale ty si bez Osvobozeného divadla prorazí také svou dráhu, jak je viděti na Mayerové, jež byla připuštěna k vystupování ve Stavovském divadle. Měly by postačitelným důvodem, aby Osvobozené divadlo bylo udržováno státními subvencemi.

Podání s přílohami se vrací.

Za ministra :

Č. D 1729/27

Věc: Ovobožení divadla v Praze,
závazek o podporu.

K č. 88275/26 - V ze dne 15. března 1927

Průl. 8

Ministerstva školství a národní
ověky v Praze

Tamní zpráva ze dne 15. března 1927
č. 88275/26 - V, ve věci shora uvedené
byla vzata na vědomí.

Podpsaná kancelář žádá, aby
správa Ovoboženého divadla byla
vyrozuměna, že její závazek o
udělení podpory, předložený panu
prezidentu republiky, nemohla
býti vyřizena kladně pro důvody
v tamní zprávě uvedené.

Přílohy závazek mohou býti prá-
ve jmenovaného divadla vráceny.

Exp. přiložit
8 příloh.

V Praze dne 26. března 1927

Došlo 28. III.
opsáno 29/3
porovnáno 29/3
vypravěno 29/3

Přílohy 27
1327

Spisovna.

Došlo 29/3
Založeno: 29/3

s 8 přílohami

Záznam

ze dne 5. dubna 1933 :

Pan prezident rozhodl, že navštíví ve čtvrtek dne 6. dubna t.r. o 8. hod. večer představení v Osvobozeném divadle "Svět za mřížemi".

Zpravil jsem o tom správu divadla, také Voskovce a Wericha, a smluvil jsem s nimi průběh návštěvy takto : Pan prezident přijede k postrannímu vchodu v Jámě a sestoupí po schodišti, které je východem z nouze, až dolů do hlediště a vyjde přímo u lože po levé straně, která je pro něho určena. Budou rezervovány dvě lože, první a druhá od jeviště. Za druhou loží bude pověšena napříč záclona, kterou bude přepažen prostor za ložem, takže pan prezident bude oddělen od styku s ostatním obecenstvem a bude moci v přestávce se i nerušeně projít. Naproti loži bude improvizován malý salonek neuzavřený, stolek, několik křesel, květiny, věšák a j. Smluvil jsem dále, že pan prezident přijede v 8. hod. 5 minut a že jakmile vstoupí do lože a usedne, hned začne představení. Hra trvá skoro do 11. hodin. Jsou dvě přestávky. Po skončení představení půjde pan prezident tímž schodištěm k východu a odjede opět z Jámy, tedy ^{od} z postranního vchodu.

Ve hře samé, kterou jsem si včera zopakoval, ne - shledal jsem nic, co by se mělo měnit, až na jednu sloku ve III. jednání, která se týká Německa a říšského kancléře Hitlera. Požádal jsem pány, aby při čtvrtečním představení tuto sloku vynechali. Jedna sloka se týká Maďarska a známé aféry se střelivem italského původu. Myslím, že tato sloka může být ponechána.

7367/33

Obě lože budou zakoupeny. Cena jedné lože 250 Kč .

Dal jsem potřebné pokyny p.vrch.insp. Lehrerovi a požádal jsem ho, aby příjezd pana presidenta byl, pokud ~~policejních opatření se týče~~ policejních opatření se týče, nenápadný.

Pana presidenta doprovodím .

Před založením :

1/ p.Dru Ledvinovi,
pro pana kancléře.

2/ Spisovně
do seznamu.

Z a l o ž i t .

V Praze, dne dubna 1933.

3/ Ref. 6.

Dodatečně poznamenávám, že pp. Voskovec a Kerich nechťeli přijmouti peníze na lože a prohlásili, že je jim líto a že mají velkou radost z toho, mohou-li pana presidenta uvítati ve svém divadle jako hosta.

*Ref. Kerichem
6/4 led*

6/4 led

ca

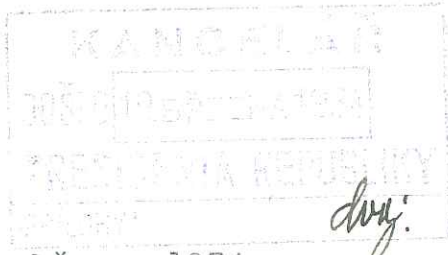
6/4

Rihy 5/4 33

6/4 led

Rihy

Dejst. 2010

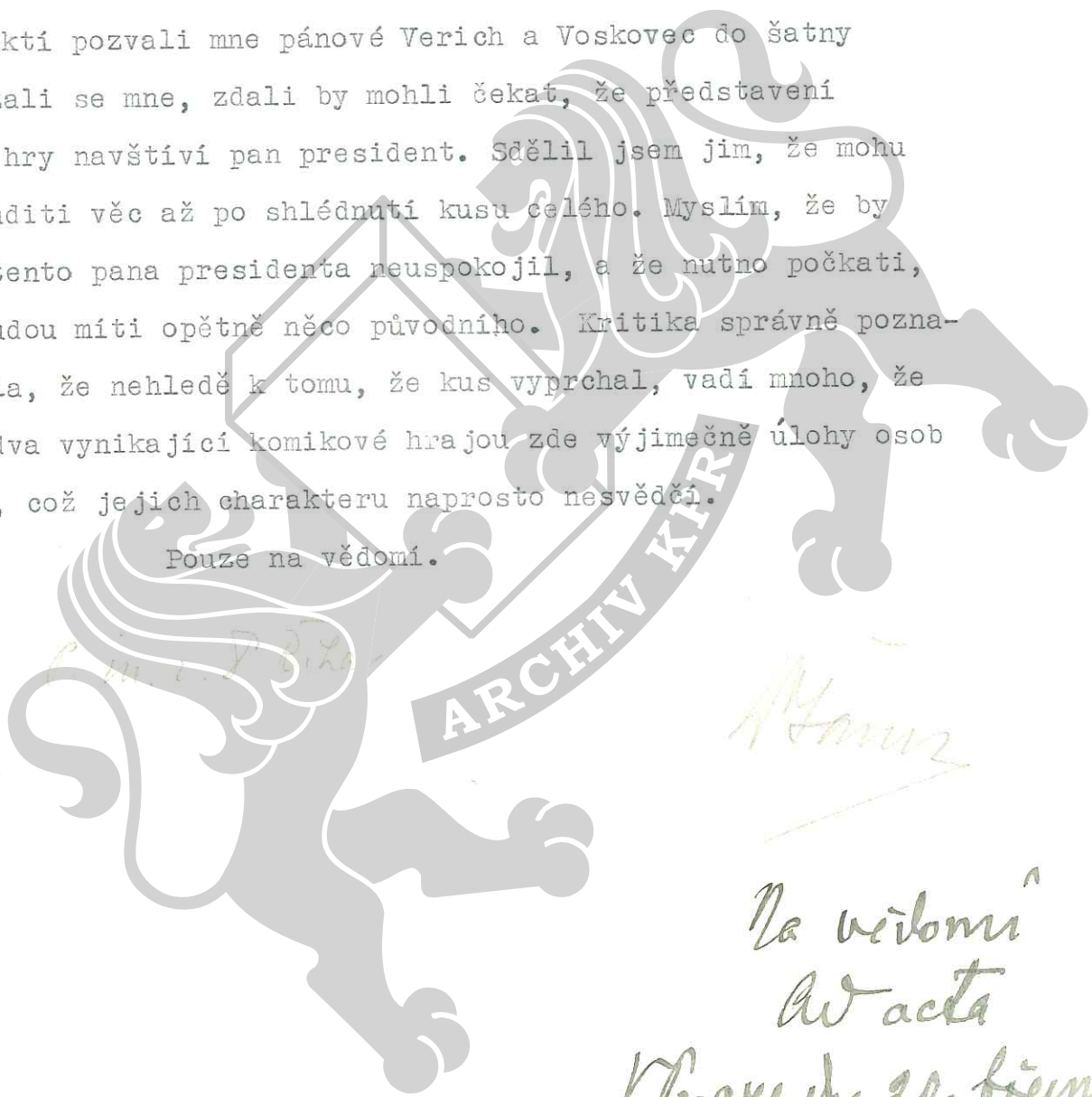
2152/34 ede

duj: D 27/69 44

Praha, dne 16. března 1934:

Navštívil jsem „Osvobozené divadlo“, kde hraje se stará Labichova fraška „Slaměný klobouk“. V meziaktí pozvali mne pánové Verich a Voskovec do šatny a tázali se mne, zdali by mohli čekat, že představení této hry navštíví pan prezident. Sdělil jsem jim, že mohu posouditi věc až po shlédnutí kusu celého. Myslím, že by kus tento pana presidenta neuspokojil, a že nutno počkati, až budou míti opětně něco původního. Kritika správně poznamenala, že nehledě k tomu, že kus vyprchal, vadí mnoho, že oba dva vynikající komikové hrajou zde výjimečně úlohy osob kusu, což jejich charakteru naprosto nesvědčí.

Pouze na vědomí.

Handwritten signature

Na vědomí
ad acta
Praha dne 20. března 1934
Handwritten signature

Dejlo: .....
Založenon: 11. 1918

Small handwritten mark

Č. A - 276/37.

Pro domo:

Jiří Voskovec a Jan Werich, majitelé Osvobozeného divadla
v Praze - žádost o audienci.-

Žadatelé se odvolávají na to, že pan prezident, jako ministr za-
hraničí, několikrát navštívil Osvobozené divadlo a zajímal se o jejich
práci. Nyní však již delší dobu neměli žadatelé možnost přijít s
panem prezidentem do styku. Mají mnoho věcí na srdci, které by rádi pa-
nu prezidentovi přednesli, po případě s ním se poradili. Chtějí jej
informovat o plánech Osvobozeného divadla a vyžádat si jeho názor
o zamýšleném zájezdu Osvobozeného divadla do Paříže. Proto žádají o
audienci.

Doporučují, aby pan prezident žádosti vyhověl a žadatele přijal.

B.m.

1./ OTKA, aby hlásil,

Hlášeno panu kanceláři, bude on o věci mluvit s

2./ OMPRES, aby si vyžádal rozhodnutí. *panem prezidentem*

V P R A Z E dne 20 ú n o r a 1937. *22.12.1937.*

*Hlášeno. Pan prezident
rozhodl se P. H. W. přijme později.
Soud by se je keval nečelí
dne na caji do byla. To kei
se ma' věste v evidence ke
návraku z Petekradu. Záradu' taklas
jim unde byl sdelen 1/3 dle
hled.*

20/12/37

Čís. A 276/37

Zpravil jsem o rozhodnutí pana presidenta
Korčáka (čís. tel. 48800).

Lhůla ~~12/4~~

zabím

založil

V Praze dne 10. března 1937

Kibg

Předkládám spis v souvislosti s rozhodnutím pana
presidenta. sm.

otka, aby si vyzval rozhod.
nutí.

V Praze dne 14. dubna 1937

Kibg ^{13/17}

11. III. 37 Sálivánek

Handwritten signature in blue ink

Hlávkovo. Souhlasil s
rozhodl. se obe strany jde na
svačium k sobě ve sledu

Zpravil jsem Korčáka
telefonicky s požadáním,
aby vyřídil také Berichovi.

19. května v 16.00 hod.

Před založením

Založit

14/5 Otina

1) Otka, aby hlávil. V Praze dne 14. května 1937

2) spisovně vyprac.

3) ref. k

Kibg

D

Opis.
KAMERÁR
PŘESNĚNORA 1937
PŘESIDLA REPUBLIKY

P. ss. D. S. ...

Záznam ze dne 22. února 1937: 4

2106/37

A 22/1/1937

S panem presidentem republiky projednali
jsme tyto úřední věci:

12/. K žádané audienci pp. Vericha a Voskovce upozornil jsem pana presidenta na toto: Nenamítal jsem ničeho proti referentovu návrhu. Byl jsem se však podívat na poslední kus „Rub a líc“, který je silně a zcela nezahaleně zahrocen proti Hitlerovi. Upozorňuji proto na to, nebylo-li by lépe voliti pro rozmluvu s nimi jinou formu. Škoda, že se nevzpomnělo na věc dříve, mohli být pozváni na některý z čajů.

Pan president uvažoval o tom vážně, prohlásil, že ještě dva čaje budou, a že si věc rozmyslí. Každým způsobem nějak je přijme.

J. Šámal, v. r.

K věci poznamenujím, že jsem Voskovce a Vericha navrhoval k pozvání na čaj, je však jejich jmenem byla v seznamu sketnuta snad pro nedostatek místa. Pozvání na recepci je nice jiná forma - více společenská, ale v důsledcích se mnoho nelíší od audiece, zvláště když je možno, jak to bylo v případech pochybujících, upustiti od publikování audiece.

Spisovna
3. III. 3. Skřítek

Před položením
všechny věci. řef. Šámal

obrad

založil
V Praze dne 1. března 1937
Šámal

Záznam ze dne 4. března 1937.

Případ Wericha a Voskovce jest velmi komplikovaný. Viděl jsem, myslím, všechny jejich věci a znám je tedy-ovšem jako laik- velmi dobře.

Jsou to vynikající clowni, kteří dovedli i tento druh umění využít pro službu nejvážnějším potřebám společnosti; z tohoto hlediska nebyla by proti audienci žádná námitka.

Jsou zároveň autory svých her a zde tkví jejich význam. V poslední době jsou velmi tendenční a útoční. Umělecké vyjádření jejich tendence svědčí o velké bystrosti pozorovací, o rozsáhlé orientaci po vrcholcích našeho veřejného života a značném nadání literárním. Proto jejich význam pro tendenci, které slouží, jest neobyčejný. Hitlerovská propaganda uvádí mezi jiným právě je jako doklad toho, že se bolševisujeme. Z jejího hlediska musela na tyto umělce narazit. Ve hře „Rub a líc“ jsou vskutku neobyčejně prudké útoky proti hitlerovskému Německu a jeho hlavě. Pro tuto svou velmi výraznou /vskutku ke komunismu ukazující tendenci/ stali se také předmětem sporu mezi naší „levicí“ a „pravicí“.

Co jest při této jejich tendenci, při dravosti jejich vtipu a jejich tažení proti zámožným vrstvám nesympatické, je, že sami - jak aspoň všechny informace znějí - žijí způsobem, který ve svých hrách odsuzují.

Dle mého soudu neodporučuje se, aby pan prezident oba umělce ve zvláštní audienci přijal. Pro to by ostatně mluvilo snad také to, že nejde jen o umělce, nýbrž současně o podnikatele.

Naproti tomu není žádné překážky, aby byli pozváni ve společenském rámci.-

1. Otko, aby hlávil

2. Otpres., aby hlávil

5/337
Klavěno. 8/3 Miro